

به نام خدا

دنیای ابتدایی، درک رشد کودک

مولفان :

شهناز هاشمی ملکشاه

مهین مالمیر

فریبا قزلسفلو

خدیجه قزل سفلو

فرحناز ایرانمنش

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه : هاشمی ملک‌شاه، شهناز، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور: دنیای ابتدایی، درک رشد کودک / مولفان شهناز هاشمی ملک‌شاه، مهین مالمیر، فریبا قزلسفلو، حدیجه قزل سفلو، فرحناز ایرانمنش.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۰۳ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۹۶۲-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: رشد کودک
شناسه افزوده: مالمیر، مهین، ۱۳۵۱
شناسه افزوده: قزلسفلو، فریبا، ۱۳۵۹
شناسه افزوده: قزل سفلو، حدیجه، ۱۳۵۶
شناسه افزوده: ایرانمنش، فرحناز، ۱۳۴۸
رده بندی کنگره: PN۲۱۷۵
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۳۶
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۸۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: دنیای ابتدایی، درک رشد کودک
مولفان: شهناز هاشمی ملک‌شاه - مهین مالمیر - فریبا قزلسفلو - حدیجه قزل سفلو - فرحناز ایرانمنش
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۰۳۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۹۶۲-۶
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷.....	فصل اول.....
۷.....	دوران کودکی.....
۱۱.....	گام های کوچک، تاثیر بزرگ: نقاط عطف در یادگیری اولیه.....
۱۴.....	تحقیقات یادگیری اولیه: بینش برای مربیان و والدین.....
۱۷.....	فصل دوم.....
۱۷.....	کودکان نوپا.....
۱۷.....	پیروزی های دوران کودکی: آموزش خیاطی برای کاشفان کوچک.....
۲۰.....	قصه های کودک: داستان سرایی برای رشد زبان.....
۲۲.....	رنگ ها، اشکال و اعداد: سرگرمی با مفاهیم اولیه ریاضی.....
۲۵.....	بازی آشفته، یادگیری شاد: تجربیات حسی برای کودکان نوپا.....
۲۸.....	موسیقی و حرکت: تقویت مهارت های حرکتی و خلاقیت.....
۳۰.....	ایجاد مهارت های اجتماعی: تعامل و بازی کودک نوپا.....
۳۳.....	فناوری کودک نوپا: پیمایش زمان صفحه نمایش برای دستاوردهای آموزشی.....
۳۵.....	نکات کاربردی برای اجرای برنامه درسی کودکان نوپا.....
۳۹.....	فصل سوم.....
۳۹.....	پیشگامان پیش دبستانی: آماده شدن برای آمادگی مدرسه.....
۳۹.....	آمادگی پیش دبستانی: تقویت استقلال و اعتماد به نفس.....
۴۲.....	ماجراهای سواد اولیه: کاشت بذر برای موفقیت در خواندن.....

هنرهای خلاقانه و صنایع دستی: خروجی های رسا برای هنرمندان جوان.....۴۷

مهارت های اجتماعی برای مدرسه و فراتر از آن پیمایش در دوستی ها ۵۰

اکتشافات طبیعت: ارتباط با جهان اطراف ما ۵۳

STEM برای یادگیرندگان کوچک: برانگیختن علاقه به علم و فناوری ۵۵

مشارکت والدین: مشارکت برای موفقیت پیش دبستانی ۵۸

فصل چهارم.....۶۳

شمارش معکوس مهدکودک: پل زدن به آموزش رسمی.....۶۳

پل زدن به مدرسه بزرگ: گذار با اعتماد ۶۳

خواندن ماجراهای: تشویق عشق مادام العمر به کتاب ۶۶

مبانی اعداد: تنظیم مرحله برای تسلط در ریاضی ۶۹

فراتر از ABCS: گسترش مهارت های زبانی در مهد کودک ۷۱

جهان پیرامون ما: علوم و مطالعات اجتماعی در مقاطع ابتدایی ۷۴

پرورش ذهن های کنجکاو: رویکردهای یادگیری مبتنی بر تحقیق ۷۶

بیان خلاق: هنر، موسیقی و درام برای نوازندگان جوان ۷۹

فصل پنجم.....۸۳

اکتشافات ابتدایی: غواصی در یادگیری.....۸۳

باز کردن قفل دنیای خواندن: درک و روان ۸۳

شگفتی های ریاضی ۸۵

ماجراهای علمی: اکتشاف عملی در کلاس های ابتدایی ۸۸

داستان های مطالعات اجتماعی: اتصال گذشته، حال و آینده ۹۰

نوشتن و بیان خلاق: پرورش نویسندگان جوان ۹۳

فصل اول

دوران کودکی

ایجاد یک محیط محرک فراتر از ارائه مطالب آموزشی است. نیاز به درک نیازها و علایق رشدی کودک دارد. ، جایی که فلسفه‌های آموزشی اغلب بر رویکرد کل‌نگر تأکید می‌کنند، مراقبان تشویق می‌شوند تا محیط را متناسب با نقاط قوت و علایق منحصربه‌فرد هر کودک تنظیم کنند (فرهادی، ۲۰۲۰، ص ۸۹). این رویکرد با مفهوم "منطقه رشد نزدیک" توسط ویگوتسکی مطابقت دارد و بر اهمیت داربست دادن به یادگیری کودک از طریق چالش‌های مناسب تأکید می‌کند (ویگوتسکی، ۱۹۷۸، ص ۷۸).

رشد زبان یکی از جنبه‌های کلیدی یادگیری دوران کودکی است و مراقبان نقش مهمی در فراگیری زبان دارند. که چندزبانگی رایج است، مراقبان با فراهم کردن یک محیط زبانی غنی به رشد زبانی کودک کمک قابل توجهی می‌کنند (تقی زاده و غنثولی، ۲۰۱۷، ص ۱۳۴). مکالمات، داستان‌سرایی و قرار گرفتن در معرض ورودی‌های زبانی متنوع به تطبیق‌پذیری زبانی کودکان ایرانی کمک می‌کند و پایه‌های محکمی برای موفقیت تحصیلی ایجاد می‌کند (داوودیان و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۱۰۲).

تنظیم هیجانی جنبه دیگری از رشد است که تحت تأثیر تعاملات مراقب است. مراقبان ایرانی، که اغلب در فرهنگ جمعی جا افتاده‌اند، بهزیستی عاطفی و ارتباط اجتماعی را

در اولویت قرار می دهند (مدیر، ۲۰۲۱، ص ۵۶). از طریق مراقبت پاسخگو، کودکان یاد می گیرند که هدایت کنند و احساسات خود را بیان کنند و به رشد هوش هیجانی کمک کنند (فتحی و موحد، ۱۳۹۸، ص ۷۸). ایجاد یک دلبستگی ایمن بین مراقبین و کودکان برای تاب آوری عاطفی و رفاه کلی بنیادی است (بولبی، ۱۹۶۹، ص ۴۵).

مراقبین فراتر از واحد خانواده سنتی هستند و مربیان را در محیط های اولیه کودکی شامل می شوند. مربیان ایرانی به طور فزاینده ای اهمیت نقش خود را در ایجاد یک محیط آموزشی محرک پی می برند. طراحی کلاس درس، سازماندهی و ادغام مناطق بازی، راهبردهای عمدی هستند که توسط مربیان برای افزایش تجربه کلی یادگیری به کار گرفته می شوند (میرزاخانی و همکاران، ۲۰۲۳، ص ۶۷). علاوه بر این، تلاش های مشترک بین مراقبان و مربیان، رویکردی کل نگر به رشد کودک را تسهیل می کند و تداوم بین محیط خانه و مدرسه را تضمین می کند (قربانی و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۹۲).

در سال های اخیر، ادغام فناوری در آموزش دوران کودکی، بعد جدیدی به نقش مراقبین اضافه کرده است. مراقبان ایرانی در حال حرکت در چشم انداز دیجیتال هستند تا تجربیات فناوری آموزشی و متناسب با سن را برای کودکان خردسال فراهم کنند (حسینی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۱۱۲). استفاده مسئولانه از فناوری، با هدایت مراقبان، می تواند مهارت های شناختی را تقویت کند و کودکان را برای عصر دیجیتال آماده کند و در عین حال از رویکرد متعادل و سالمی برای زمان نمایش صفحه اطمینان حاصل کند (شاهحسینی و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۳۴).

چالش ها در ایجاد یک محیط محرک ممکن است از نابرابری در دسترسی به منابع و فرصت های آموزشی ناشی شود.، جایی که شکاف های شهری و روستایی همچنان ادامه دارد، مراقبان در مناطق روستایی ممکن است با چالش های بیشتری در زمینه فراهم کردن محیط های محرک برای فرزندان خود مواجه شوند (شهبازی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۷۸). پرداختن به این نابرابری ها مستلزم استراتژی های جامعی است که شامل

سیاست گذاران، مربیان و رهبران جامعه می شود تا از دسترسی عادلانه به آموزش با کیفیت در دوران کودکی اطمینان حاصل شود.

«نقش مراقبان: ایجاد محیطی محرک» در یادگیری دوران کودکی، تعاملی پویا از ارزش‌های فرهنگی، تعامل مراقب و کودک و راهبردهای آموزشی است. از آنجایی که مراقبان محیط‌هایی را که کودکان در آن رشد می‌کنند و یاد می‌گیرند شکل می‌دهند، نقش آنها فراتر از تأمین نیازهای اساسی است و شامل تسهیل رشد شناختی، عاطفی و اجتماعی می‌شود. از طریق تلاش‌های مشترک، مراقبان به ساختن پایه ای کمک می‌کنند که نسل‌های آینده بتوانند یک عمر یادگیری و موفقیت را بر اساس آن بنا کنند.

علم رشد اولیه مغز: راهنمای والدین

سال‌های اولیه زندگی کودک، دوره‌ای حساس از رشد سریع مغز را نشان می‌دهد و پایه‌های رفاه شناختی، عاطفی و اجتماعی آینده را می‌سازد. "علم رشد اولیه مغز: راهنمایی برای والدین" به مکانیسم‌های پیچیده رشد مغز در زمینه یادگیری در دوران کودکی می‌پردازد. این بخش به‌عنوان راهنمای جامعی برای والدین عمل می‌کند، اصول علمی را که زیربنای سال‌های اولیه حیاتی هستند و بینش‌هایی را در مورد استراتژی‌های عملی برای پرورش رشد بهینه مغز ارائه می‌کند.

درک علم پشت رشد اولیه مغز برای والدین برای فراهم کردن محیط‌های غنی که از رشد فرزندان‌شان حمایت می‌کند، اساسی است. تحقیقات اخیر اهمیت ۱۰۰۰ روز اول زندگی را روشن کرده است و بر فرآیندهای سریع سیناپتوژنز و میلیناسیون که در این دوره رخ می‌دهد تأکید دارد (سلیمانی و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۴۵). این فرآیندها به شکل‌گیری مسیرهای عصبی کمک می‌کنند که توانایی کودک را برای یادگیری، پردازش اطلاعات و سازگاری با محیط اطراف خود شکل می‌دهد.

نوروپلاستیسیته، توانایی قابل توجه مغز برای سازماندهی مجدد و انطباق در پاسخ به تجربیات، موضوع اصلی راهنمای والدین است. مطالعات ایرانی نشان داده‌اند که تجربیات اولیه، چه مثبت و چه منفی، می‌توانند تأثیرات عمیق و ماندگاری بر معماری مغز داشته